

iz naših knjižnica

Ureduje: Danko Škare

Scopus – nova generacija baza podataka

B. Macan

Knjižnica Instituta "Ruder Bošković"
Bijenička c. 54, Zagreb

Uvod

Malo koji znanstvenik, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu, nije koristio Web of Science (WoS), poznati servis koji objedinjuje Thomsonove citatne baze podataka: Science Citation Index Expanded, Social Science Citation Index i Arts and Humanities Citation Index. Godinama je WoS bio jedini izvor koji je osiguravao podatke o citiranosti radova, a tako i o mjerljivom utjecaju koji je određeni autor učinio unutar nekog znanstvenog područja.

Thomsonovi kriteriji za uključivanje časopisa u svoje citatne baze kao i u bazu podataka Current Contents (CC) oduvijek su bili strogi za hrvatske znanstvene časopise, pa je tako 2005. godine u CC uključeno svega 7 hrvatskih časopisa (od njih 7500), a u WoS njih 14 (od njih 8500). Svi oni koji godinama koriste WoS svjesni su koliko je Thomson malo ulagao u razvoj samih baza podataka, kao i u sučelju za pretraživanje koja se nisu mijenjala godinama ne pružajući korisnicima osnovne mogućnosti kvalitetnog pretraživanja. Tek je pojavom drugih citatnih baza podataka Thomson odlučio donekle unaprijediti svoje usluge, a posebice se tlo uzdralo pojmom Scopusa.

Scopus je donio toliko novina u svijet baza podataka, da se s pravom može reći da je preteča nove generacije baza podataka. Kao prvo, Scopus je uključio znatno više časopisa, njih 15 000 iz područja prirodnih, tehničkih, medicinskih i društvenih znanosti uključujući i petstotinjak časopisa sa slobodnim pristupom, sedamstotinjak zbornika skupova, šestotinjak publikacija tvrtki i 125 knjiga, među kojima su i, osim ostalih, kemičarima vrlo važne serije knjiga *Methods in Enzymology* i *Advances in Physical Organic Chemistry*. Od tih 15 000 znanstvenih časopisa čak je 55 hrvatskih. Scopusova tablica za ograničavanje rezultata pretraživanja daje nevjerojatno jednostavan i brz pregled u sve ono što nas zanima vezano uz neku temu, autora i sl. Scopus se jedini pozabavio problemom jednoznačne identifikacije autora te izgradio bazu podataka virtualnih identiteta – autora koji omogućavaju jednoznačno pridruživanje radova određenom autoru. Scopus gradi i normativnu datoteku časopisa koje pokriva, što će također značajno unaprijediti točnost i kvalitetu pretraživanja. Scopus je prvi ponudio pregledan tabični prikaz citiranosti pojedinog autora ili teme u definiranom rasponu godina. Još je jedna revolucionarna novost kod Scopusa, možda nedovoljno zamijećena, a to je Feedback tipka koja osigurava komunikaciju autora, bibliotekara i stručnjaka unutar Scopusovog tima. Tako autor ima po prvi put mogućnost javiti pogrešku vezanu uz svoj rad, virtualni identitet u Scopusu ili nešto drugo.

Velik Scopusov adut jest njegova usmjerenost korisniku i njegovim potrebama čemu je prilikom dvogodišnjeg razvoja posvećivana posebna pozornost. Izrađen je u suradnji s preko 300 istraživača i bibliotekara iz 21 ustanove diljem svijeta, među kojima su i Oxford University, University of Pittsburgh, National University of

Singapore i mnoge druge svjetski poznate ustanove, što je nesumnjivo jedan od razloga dobivanja tako dobro razrađenog i kvalitetnog proizvoda.

Scopusu se može pristupiti preko stranica Centra za online baze podataka (<http://www.online-baze.hr>), a pravo pristupa je regulirano putem validacije IP-adresa te stoga nije potrebno korisničko ime i zaporka.

Najbrži uvid u publicistiku pojedinog znanstvenog područja

Scopus posjeduje vlastito sučelje za pretraživanje koje nudi tri razine pretraživanja: osnovno, autorsko i napredno pretraživanje (Slika 1).

Rezultati pretraživanja Scopusa organizirani su u tri kategorije:

- a) rezultati iz Scopusa – rezultati pronađeni u recenziranim časopisima;
- b) rezultati s Weba – rezultati koje je Scirus pronašao na Internetu, a za koje je odlučio da su znanstvene i vjerodostojne i kao takve korisne za znanstvenike;
- c) patenti.

Kod prikaza rezultata pretraživanja vrlo je korisna tablica za ograničavanje rezultata koja omogućuje brzi uvid i ograničavanje rezultata s obzirom na časopis/izvornik u kojem su određeni radovi objavljeni, autore, godinu objavljanja, vrstu dokumenata i znanstveno područje koje određeni radovi pokrivaju (Slika 2).

Tablica za ograničavanje rezultata pretraživanja je vrlo korisna iz više razloga. Kao prvo, ona omogućuje korisniku vrlo jednostavno sužavanje rezultata pretraživanja po određenim kriterijima (npr., korisnika zanimaju samo znanstveni članci koji govore o temi "drug synthesis", a objavljeni su 2006. godine). No još je veća prednost te tablice za ograničavanje rezultata što ona omogućuje korisniku vrlo jednostavan uvid u znanstvenu literaturu koja se bavi određenom tematikom, daje mu pregled najproduktivnijih autora koji su se time bavili, jednostavan uvid u aktualnost tematike, kao i uvid u to koja vrsta radova prednjači u toj tematici te koja se sve znanstvena polja zanimaju za dotičnu temu (Slika 3).

Različiti načini uvida u citiranost

Scopus svojim korisnicima omogućuje uvid u različite vrste citiranosti: citiranost pojedinog autora, znanstvenog područja, časopisa/izvornika, radova objavljenih u određenoj godini, određene vrste radova i sve druge kombinacije koje korisnika mogu zanima-

The screenshot shows the Scopus search interface. At the top, there are links for Register, Login, Live Chat, Help, and Scopus Labs. Below that, it says "Brought to you by Rudjer Boskovic Institute Library". The main search area has tabs for Basic Search, Author Search, and Advanced Search. The Basic Search tab is active. It includes fields for "Search for" ("drug synthesis"), "in" (Article Title, Abstract, Keywords), and "Limit to" (Date Range, Document Type). There are also sections for Subject Areas (Life Sciences, Health Sciences, Physical Sciences, Social Sciences) and a "Search" button.

Slika 1 – Scopusovo osnovno sučelje za pretraživanje

The screenshot shows the search results for the query "TITLE-ABS-KEY(drug synthesis)". The results table has columns for Source Title, Author Name, Year, Document Type, and Subject Area. The results are filtered to show 100,986 items. The table includes rows for various journals like Tetrahedron Letters, Journal of Medicinal Chemistry, and Tetrahedron, along with their respective authors, years, document types, and subject areas. At the bottom, there is a summary table with 4 results, each with a link to the full record.

Slika 2 – Organizacija dobivenih rezultata pretraživanja – tablica za ograničavanje rezultata pretraživanja po određenim kriterijima za provedeno pretraživanje po pojmu "drug synthesis"

ti. Ovdje će ukratko biti riječi o dvije najčešće i korisnicima baze najzanimljivije vrste citiranosti.

a) Citiranost autora

U Scopusu je pretraživanje po autoru moguće provesti izravno iz osnovnog pretraživanja odabirom opcije pretraživanja samo polja autora, no omogućeno je i posebno prilagođeno pretraživanje namijenjeno samo pretraživanju po autoru (Author Search), kod kojega je Scopus donio neke novitete na tržište. Tako provedeno pretraživanje po autoru sastoji se od 2 koraka: upisivanja prezime-

na i inicijala imena traženog autora u polje za pretraživanje i odabira odgovarajućih virtualnih identiteta koje baza ponudi nakon što obradi upit (Slika 4 i 5).

Jedan virtualni identitet se sastoji od jedinstvenog identifikacijskog broja autora (ID), imena i prezimena, ostalih varijanti imena i prezimena kojima se dotični autor služio prilikom objavljivanja svojih radova, institucije na kojoj radi, broja radova obrađenih u Scopusu, broja radova pronađenih na webu putem Scirusa, broja citača njegovih radova, broja koautora i znanstvenog/ih područja iz kojih dotični autor objavljuje svoje radove. Scopus virtualne iden-

SCOPUS

Search Sources My Alerts My List My Profile

Quick Search [ ] Go

Scopus: 100,986 Web (2,266) Patents (501)

Your query: TITLE-ABS-KEY("drug synthesis") Edit Save Save as Alert RSS

Refine Results ( ) Limit to ( ) Exclude

Source Title	Author Name	Year	Document Type	Subject Area
Tetrahedron Letters (14,143)	De Clercq, E. (201)	2006 (180)	Article (69,090)	Chemistry (70,939)
Journal of Medicinal Chemistry (6,642)	Castaner, J. (173)	2005 (1,851)	Review (1,377)	Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics (49,664)
Tetrahedron (5,975)	Corey, E.J. (170)	2004 (2,136)	Short Survey (502)	Biochemistry, Genetics and Molecular Biology (47,492)
Journal of Organic Chemistry (5,608)	Kametani, T. (158)	2003 (2,873)	Letter (373)	Medicine (7,936)
Chemical and Pharmaceutical Bulletin (4,291)	Nicolau, K.C. (156)	2002 (2,643)	Note (244)	Materials Science (2,268)
Journal of the American Chemical Society (3,014)	Balzarini, J. (146)	2001 (1,241)	Editorial (37)	Immunology and Microbiology (1,554)
Bioorganic and Medicinal Chemistry Letters (2,636)	Danishefsky, S.J. (140)	2000 (3,123)	Erratum (4)	Agricultural and Biological Sciences (1,344)
Journal of Heterocyclic Chemistry (2,498)	Boger, D.L. (124)	1999 (4,022)	Business Article (1)	Chemical Engineering (630)
Journal of Labelled Compounds and Radiopharmaceuticals (2,471)	Knaus, E.E. (122)	1998 (3,569)	Less...	Physics and Astronomy (620)
Archiv Der Pharmazie (2,165)	Baldwin, J.E. (116)	1997 (5,531)	More...	Multidisciplinary (397)
Synthetic Communications (2,160)	Shibasaki, M. (109)	1996 (6,186)	Less...	Environmental Science (372)
Tetrahedron Asymmetry (2,005)	Katritzky, A.R. (106)	1995 (5,568)	More...	Health Professions (361)
Synthesis (1,957)	Terashima, S. (106)	1994 (4,262)	Less...	Energy (259)
Drugs of the Future (1,685)	Paquette, L.A. (106)	1993 (2,056)	More...	Neuroscience (251)
European Journal of Medicinal Chemistry (1,599)	Hanessian, S. (105)	1992 (1,579)	Less...	Engineering (195)
Pharmazie (1,451)	Schunack, W. (104)	1991 (2,556)	More...	Veterinary (79)
Journal of Antibiotics (1,295)	Trost, B.M. (101)	1990 (4,059)	Less...	Nursing (61)
Bioorganic and Medicinal Chemistry (1,086)	Fukumoto, K. (100)	1989 (3,324)	More...	Mathematics (56)
Farmaco Edizione Scientifica (972)	Robins, R.K. (98)	1988 (1,705)	Less...	Dentistry (39)
Journal of the Indian Chemical Society (924)	Townsend, L.B. (96)	1987 (1,702)	More...	Social Sciences (32)
More... Less...	More... Less...	More... Less...	More... Less...	More... Less...
Sort on: # of results	Sort on: # of results	Sort on: # of results	Sort on: # of results	Sort on: # of results
( ) Limit to ( ) Exclude				

Slika 3 – Tablica za ograničavanje rezultata pretraživanja dobivenih za upit "drug synthesis"

SCOPUS

Search Sources My Alerts My List My Profile

NEW: Find out about the latest features in Scopus. [Click here.](#)

Live Chat Help Scopus Labs

Brought to you by Rudjer Boskovic Institute Library

Basic Search Author Search Advanced Search

Last Name: music

Initials or First Name: S.

Author Name: music

E.g., Smith

Search Clear

Slika 4 – Prvi korak pretraživanja po autoru (Author Search) – upisivanje imena traženog autora

titete određuje ponajprije na temelju podataka o adresi, znanstvenog područja unutar kojega pojedini autor djeluje, koautora s kojima objavljuje svoje rade te samocitata.

Kod virtualnih identiteta je važno spomenuti da jedan autor može imati više virtualnih identiteta, što je posljedica toga što je u svojoj znanstvenoj karijeri objavljivao rade iz više znanstvenih područja ili je radio u različitim ustanovama pa je baza za te rade kreirala drugi virtualni identitet. No Scopus je upravo iz tog razloga omogućio svojim korisnicima i autorima rade mogućnost da predlože administratorima baze spajanje više virtualnih identiteta u jedan, naravno, ukoliko je riječ o istom autoru (Feedback).

Virtualni identitet autora također sadrži i polje "Cited by" u kojem brojka označuje broj citata koje je autor dobio i poveznica je na sve bibliografske zapise rade koji su citirali dotičnog autora, a poveznica "Citation tracker" vodi na još jednu veliku novost koju je Scopus uveo – tablicu citata koja za pojedini rad/rade po godinama ispiše broj dobivenih citata, a svaki od tih brojeva vodi na popis bibliografskih zapisa rade koji su dotični rad/rade citirali.

Scopus također donosi još jednu vrlo korisnu mogućnost, a to je isključivanje samocitata iz ukupnog broja citata za rade pojedinih autora.

b) Citiranost područja

Jednako se tako kao i za citiranost autora može dobiti i tablica citata za određeno znanstveno područje. Dovoljno je provesti predmetno pretraživanje o nekoj temi, označiti sve ili dio dokumenata i zatražiti tablicu citata.

Isti je postupak dobivanja citatne analize i za druge kombinacije (npr., citiranost određenog časopisa/izvornika, rade objavljenih u određenoj godini, određene vrste rade i sl.) – sve što je potrebno jest prethodno provesti odgovarajuće pretraživanje i zatražiti citatnu analizu dobivenih rezultata.

Scopus također podržava i pretraživanje po citatima i to u sklopu naprednog pretraživanja uz upotrebu koda REFAUTH() i takvim je pretraživanjem moguće dobiti veću brojku citiranosti pojedinog autora jer ono kao rezultat pretraživanja prikazuje i citate iz časopisa koji nisu uključeni u Scopus, pa ih pretraživanje provedeno preko autorskog pretraživanja ne uzima u obzir kod citatne analize.

Select one or more authors and click **show documents** or **citation tracker**.

Author Results: 19			Page 1 of 1	
		☐ Show documents ☐ Citation tracker ☐ Feedback Select: ☐ All ☐ Page		
	Authors	Documents	Subject Areas	Affiliation
1.	☒ Music, S. Music, S.	☐ 2 ☐ Details	Environmental Science; Earth and Planetary Sciences	Ruder Boskovic Institute
2.	☐ Music, S.	☐ 1	Earth and Planetary Sciences	University of Malta
3.	☒ Music, S.	☐ 1	Engineering; Physics and Astronomy	Ruder Boskovic Institute, Zagreb, Croatia
4.	☐ Music, S. Music, S.	☐ 1	Medicine	
5.	☐ Music, S. Music, S.	☐ 1	Medicine; Immunology and Microbiology	Wyoming Department of Health, Laramie, United States
6.	☐ Music, S. I.	☐ 6 ☐ Details	Medicine; Immunology and Microbiology	University of Maryland, Div. Infect. Dis., Baltimore, United States
7.	☐ Music, S. I.	☐ 1	Medicine	
8.	☐ Music, S. I.	☐ 1	Medicine	
9.	☐ Music, S. I.	☐ 1	Medicine	
10.	☐ Music, S. I.	☐ 1	Medicine; Immunology and Microbiology	
11.	☐ Music, S. I.	☐ 1	Medicine	
12.	☐ Music, Stan I. Music, S. I. Music, S. Music, Stan	☐ 13 ☐ Details	Medicine; Environmental Science; Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics; ...	Merck and Co, Inc
13.	☐ Music, Stanley	☐ 2 ☐ Details	Immunology and Microbiology; Medicine; Veterinary; ...	Merck Research Laboratories, United States
14.	☐ Music, Stanley	☐ 1	Medicine; Immunology and Microbiology	Tbilisi Off. of the US C. for D. C. Tbilisi, Georgia
15.	☐ Music, Stanley Music, Stanley Music, Stanley	☐ 1	Medicine	
16.	☐ Music, Stanley	☐ 1	Immunology and Microbiology; Medicine; Veterinary; ...	
17.	☐ Music, Svetlana	☐ 1	Earth and Planetary Sciences; Physics and Astronomy	University of Malta, Euro-MediterraneanCtr.InsularCoast., Malta
18.	☒ Music, Svetozar Music, S. Music, S. Music, Svetozar	☐ 135 ☐ Details	Materials Science; Chemistry; Physics and Astronomy; ...	Ruder Boskovic Institute, Zagreb, Croatia
19.	☐ Music-Milanovic, Sanja	☐ 1	Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics; Medicine	Hrvatski Zavod Zajavno Zdravstvo, Croatia

[Back to Top ▲](#)

Slik 5 – Drugi korak pretraživanja po autoru – odabiranje postavljenom upitu odgovarajućih virtualnih identiteta

Music, Svetozar

[Print](#) [E-mail](#)

Personal

Name	Music, Svetozar		
Other formats	Music, S. Music, S. Music, Svetozar		
Author ID	7005574624		
Affiliation	Ruder Boskovic Institute	Zagreb	Croatia

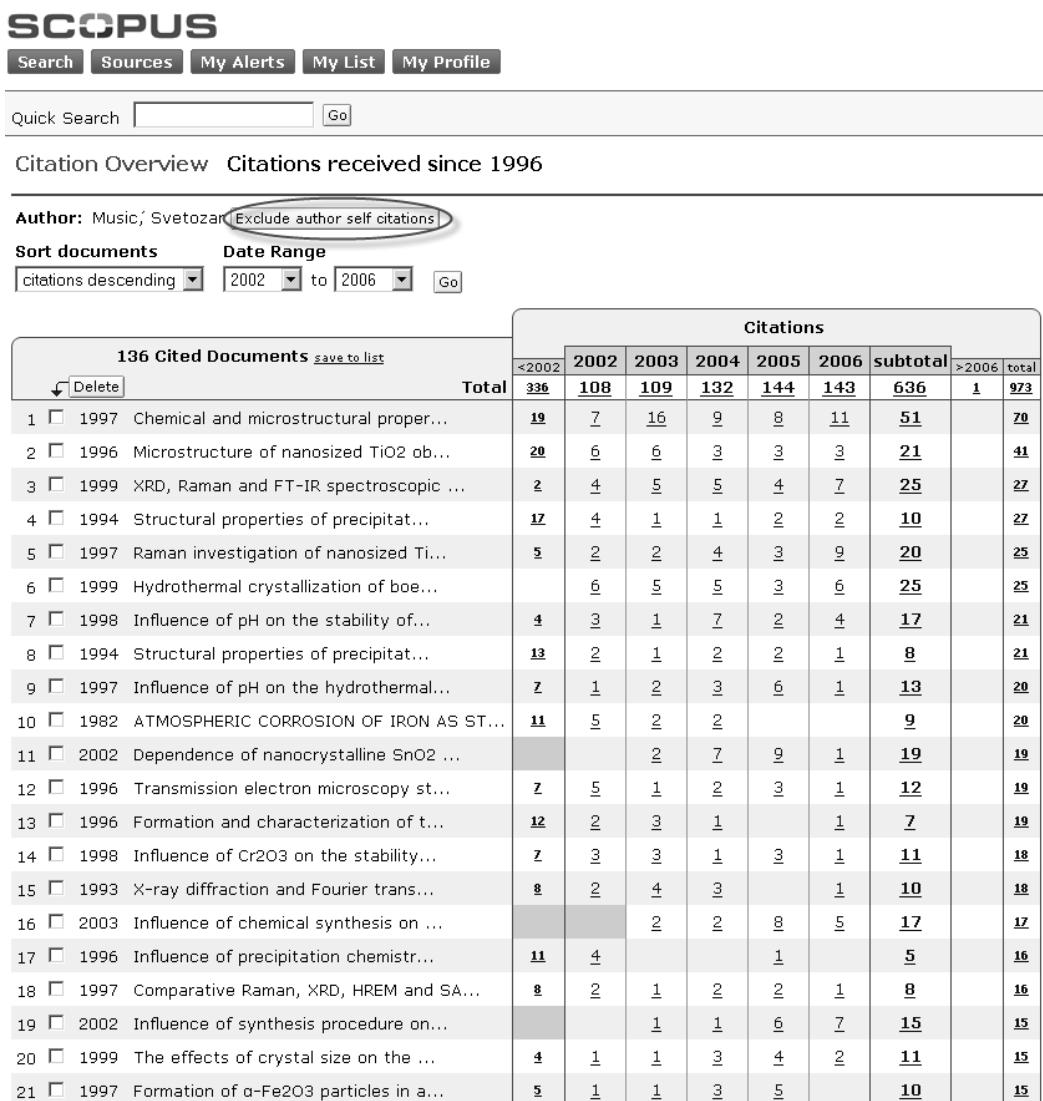
Research

Documents	135	Add to list
Web Results	0	
Cited By	695	Citation tracker
Co-authors	126	
Subject Area	Materials Science Chemistry Physics and Astronomy Chemical Engineering Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics Engineering Energy Medicine Biochemistry, Genetics and Molecular Biology	

The data displayed above is compiled exclusively from articles published in the Scopus database. To request corrections to any inaccuracies or provide any further feedback, please [contact us](#) (registration required).

The data displayed above is subject to the privacy conditions contained in the [privacy policy](#).

Slik 6 – Sastavni podaci koje sadrži jedan virtualni identitet

Slika 7 – Primjer tablice citata (rezultati su sortirani po broju citata od najvećeg ka manjem) i mogućnost isključivanja samocitata iz ukupnog broja citata koje je pojedini autor dobio

Ostale mogućnosti

Scopus omogućuje i ispis, pohranu i slanje odabralih rezultata pretraživanja elektroničkom poštom, kao i stvaranje osobnog popisa odabralih rezultata (Add to list). Za dodatne mogućnosti potrebno je registrirati se unutar Scopusa, čime se dobivaju još neke pogodnosti kod pretraživanja, kao što su pohranjivanje strategije pretraživanja i dobivenih rezultata, obavještavanje o promjenama od interesa u Scopusu (promjene u citiranosti, pojavljivanje novih radova od interesa) i sl. Iako je Scopus bibliografska i citatna baza podataka, on ipak svojim korisnicima pruža i mogućnost pristupa cijelovitom tekstu rada i to preko izdavačevih stranica jednostavnim klikom na poveznicu ispod bibliografskog zapisa rada (View at Publisher).

Zaključak

Može se zaljutići da je Scopus vrlo korisna bibliografska i citatna baza podataka s mnoštvom naprednih mogućnosti. Svojim jedno-

stavnim i intuitivnim sučeljem za pretraživanje pristupačna je i korisnicima koji nemaju previše iskustva s pretraživanjima baza podataka, a istodobno nudi i vrlo napredne mogućnosti koje će zadovoljiti i najzahtjevnejše korisnike. Neke od takvih naprednih mogućnosti koje su u ovome članku spomenute su novosti kod organizacije rezultata, tablica za ograničavanje pretraživanja, uvođenje virtualnog identiteta autora, tablica citata, mogućnosti isključivanja samocitata od ukupnog broja citata izabranog autora, pristup cijelovitom tekstu rada preko izdavačevih stranica i sl. Mnoge druge mogućnosti koje Scopus pruža nisu ovdje ni spomenute. Zbog svega navedenoga je Scopus danas nezaobilazan sekundarni izvor informacija koji svojom sveobuhvatnošću odlično pokriva i znanstveno područje kemijske pa je stoga i vrlo korisno pomagalo kemičarima u njihovim znanstvenim istraživanjima.

Literatura:

- URL: <http://www.scopus.com/> (15.11.2006.)
- URL: <http://www.info.scopus.com/> (15.11.2006.)